

Handläggare
Britt Lundkvist
Telefon: 508 25 294**Till**
Socialnämnden
2018-11-13

Anpassning av verksamheter och platsantal inom Boende- och behandlingsenheten samt Enheten för ensamkommande

Förvaltningens förslag till beslut

1. Avveckling av stödboendet Ankaret (29 platser).
2. Omställning av Krukis (26 platser) från nuvarande inriktning behandling till stödboende samt utökning med 3 platser.
3. Flytt av Årsta akutboende till Ankarets lokaler.
4. Avveckling av Giovannis akut- och korttidsboende (10 platser).
5. Förvaltningen får i uppdrag att inrätta akut-och korttidsplatser för ungdomar 13-17 år vid Rågsveds HVB-boende samt bereda akutplatser för unga vuxna 18-20 år vid ett antal av Boende- och behandlingsenhetens verksamheter.

Peter Svensson
Tf förvaltningschef

Jenny Swärd
avdelningschef

Lisa Cadenius
avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen följer kontinuerligt hur efterfrågan och beläggning utvecklas när det gäller förvaltningens utbud av platser för olika målgrupper. Under det senaste året har efterfrågan på platser kontinuerligt minskat vilket medför att en anpassning av förvaltningens utbud är nödvändig.

Stödboendet *Ankaret* och *Krukis* motivation och behandling har olika inriktning men med liknande målgrupp, dvs. vuxna hemlösa personer med beroendeproblematik i kombination med psykisk ohälsa/sjukdom. För att motsvara den minskande efterfrågan föreslås en avveckling av Ankaret (29 platser) samt att Krukis, med låg efterfrågan på nuvarande inriktning behandling, ställer om till stödboende samt utökar platsantalet från 26 till 29 platser. Det innebär att Krukis kommer att ha kapacitet att möta den sammanlagda efterfrågan som Krukis och Ankaret har idag.

Årsta akutboende (24 platser) som tar emot hemlösa män, kvinnor och par, föreslås flytta till Ankarets nuvarande lokaler i Aspudden. Orsaken är att hyresavtalet för akutboendets nuvarande lokaler upphör under 2019. I samband med lokalbytet planeras för en utökning av platsantalet till cirka 30 platser.

Efterfrågan på *Giovannis* akutplatser för barn och ungdomar (10 platser) har minskat varför en avveckling av verksamheten föreslås. För att klara svängningar i efterfrågan är det mer fördelaktigt att möjliggöra akutplaceringar vid flera enheter, såväl i egen regi som upphandlade.

Med de platser som förvaltningen fortsätter att bedriva i egen regi tillsammans med upphandlade privata utförare bedömer förvaltningen att stadsdelsförvaltningarnas och enheten för hemlösa efterfrågan av platser ska kunna tillgodoses, för både vuxna samt barn och ungdomar. Samtliga föreslagna förändringar kommer att slutföras vid olika tidpunkter under våren 2019.

Bakgrund

Socialnämnden har (genom dess förvaltning) bland annat som uppdrag¹ att, mot ersättning, tillhandahålla tjänster som beställs av andra nämnder. Det omfattar till exempel ett varierat utbud av platser för barn och ungdomar med psykosociala problem och deras familjer samt vuxna med missbruksproblem eller andra psykosociala problem. Platserna tillhandahålls i egen regi alternativt genom upphandling av privata utförare.

Det är stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösa (EFH) som utreder klientens behov/situation och beslutar om vilken insats klienten har rätt till (biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen). Om en placering blir aktuell fattar stadsdelsförvaltningen/EFH beslut om i

vilken boendeform och med vilken inriktning (t.ex. akutboende, stödboende, tränings- och försökslägenheter m.m.) som klienten får sin placering. Klienten kan inte själv boka en plats vid någon av socialförvaltningens verksamheter.

Socialförvaltningen följer stadens efterfrågan av platser för olika målgrupper och en anpassning av förvaltningens platsutbud måste ske löpande. Kontinuerligt sker alltid vissa variationer i beläggningen på de verksamheter som socialförvaltningen bedriver i egen regi. Detta är normalt och föranleder inte några åtgärder. Om det däremot sker en generell minskning av efterfrågan som kvarstår över tid finns det anledning att vidta åtgärder. Förslag och beslut om anpassning av antalet platser behöver då genomföras så effektivt som möjligt för att minimera de ekonomiska effekterna som uppstår vid tomma platser.

En över tid minskad efterfrågan av platser kan ha flera orsaker som inte alltid är helt enkla att definiera. En orsak kan vara att stadsdelsförvaltningarna/EFH hittat andra boendalternativ (ex. försökslägenheter) där klientens behov kan tillgodoses. En annan orsak kan vara att antalet hemlösa i Stockholms stad har minskat² med drygt 900 personer under perioden 2004 - 2016. Även målgruppen ensamkommande barn och ungdomar har minskat betydligt (sedan hösten 2015) vilket i sin tur troligen har påverkat efterfrågan av akutplatser för barn och ungdomar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och avdelningen för mottagande av nyanlända. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 7 november och rådet för funktionshindres frågor har behandlat ärendet den 8 november.

Ärendet

Boende- och behandlingsenheten

Boende- och behandlingsenheten är en stadsövergripande verksamhet som tillhandahåller boendeinsatser för vuxna med missbruks- och/eller psykosociala problem. Verksamheten omfattar akut- och planeringsboende, skyddat boende för kvinnor med eller utan pågående missbruk, stödboende (drogfria och med drogtolerans), omvårdnadsboende, missbruksbehandling, tillnyktring och förlängd avgiftning, boendestöd i träningslägenheter, försökslägenheter, Bostad Först lägenheter samt familjevård.

Den totala beläggningen på Boende- och behandlingsenhetens samtliga verksamheter har det senaste året minskat med 5 procentenheter. I september 2018 uppgick enhetens genomsnittliga beläggning till 88 % att jämföra med 93 % motsvarande månad 2017. Orsaken är en minskad efterfrågan från stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösa. Efterfrågeminskningen kan ha flera förklaringar. Till del kan det bero på att antalet hemlösa personer i staden har minskat men också att andra boendeformer har utvecklats. Som exempel kan nämnas att platserna i Bostad Först, ett träningsboende i form av försökslägenhet med stöd av en Case Manager (vårdsamordnare), har utökats. För närvarande är det 56 personer som får denna insats.

Stödboendet Ankaret (29 platser)

Stödboendet Ankarets målgrupp är hemlösa män och kvinnor över 20 år, som har ett aktivt missbruk ofta i kombination med psykisk ohälsa. I dagsläget finns enbart män placerade där. Ankaret har inte uppnått den budgeterade beläggningen på 92 %. Under 2018 fram till och med september månad har den genomsnittliga beläggningen uppgått till 78 %.

Krukis motivation och behandling (26 platser)

Krukis är ett motivations- och behandlingshem för personer (män och kvinnor) med missbruk och psykisk ohälsa. Krukis har inte uppnått den budgeterade beläggningen på 91 %. Under 2018 fram till och med september månad har den genomsnittliga beläggningen uppgått till 73 %. Under enbart september månad uppgick beläggningen till 41 %. En förklaring är att flera klienter med långa placeringsperioder nu har avslutas men också att efterfrågan har minskat. Den minskande efterfrågan av behandlingsplatser kan bland annat bero på att stadsdelsförvaltningarna prioriterar behandling i öppen-vårdsform och mindre kostsamma placeringsalternativ.

Föreslagna åtgärder - Ankaret och Krukis

Stödboendet Ankaret och Krukis motivation och behandling har olika inriktning men med liknande målgrupp, dvs. vuxna hemlösa personer med beroendeproblematik i kombination med psykisk ohälsa/sjukdom. Båda verksamheterna redovisar över tid minskande beläggning som bedöms kvarstå och som kommer att innebära ett betydande ekonomiskt underskott i årets bokslut.

För att motsvara den minskande efterfrågan föreslås en avveckling av Ankaret (29 platser) samt att Krukis, med låg efterfrågan på nuvarande inriktning behandling, ställer om till stödboende (vilket

medför en lägre vårddygnskostnad) samt utökar platsantalet från 26 till 29 platser. Det innebär att Krukis kommer att ha kapacitet att möta den sammanlagda efterfrågan som Krukis och Ankaret har idag. Att fortsätta driva Krukis är också ett lämpligt val ur en lokal-mässig aspekt, bl.a. behöver inte verksamheten Krukis Dropin som är inrymd i samma lokaler, komma att påverkas. Krukis stödboende kommer att erbjuda insatser som motiverande samtal med kvalitets-säkrade MI-coacher, återfallsprevention och andra samtalsgrupper med KBT-inriktning, men i mindre omfattning.

Vid Krukis finns också verksamheten Krukis Dropin (10 platser) som tar emot kvinnor och män över 18 år som är i behov av till-nyktring och/eller förlängd avgiftning. Under 2018 fram till och med september månad har den genomsnittliga beläggningen uppgått till 77 %. Budgeterad beläggning är 75 %. Krukis Dropin, som drivs i samverkan med Beroendecentrum Stockholm (BCS), kvarstår med oförändrad verksamhet.

Årsta akutboende (24 platser) - byte av lokal

Årsta akutboende tar emot hemlösa män, kvinnor och par från 20 år som har ett missbruk och/eller psykisk ohälsa. Verksamheten är inrymd i en lokal i Årsta. Hyresavtalet med Stockholms AB, löper till 2019-06-30 med en option om förlängning till 2019-12-31. Därefter kommer fastigheten troligen att rivas. Därför föreslås att Årsta akutboende flyttar till Ankarets nuvarande lokaler i Aspudden. Lokalerna är väl disponerade och passar för akut-boendets verksamhet. Årsta akutboendes verksamhet förändras inte, nuvarande målgrupp och innehåll kvarstår. I samband med lokal-bytet planeras för en utökning av platsantalet till cirka 30 platser.

Kvarvarande platskapacitet - Vuxna

Vid Boende- och behandlingsenheten kvarstår (efter avvecklingen av Ankarets 29 platser) drygt 700 platser för vuxna med missbruks- eller psykosociala problem. Socialförvaltningen har också, för stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösas räkning, slutit ramavtal med ett stort antal privata utförare som bedriver olika typer av verksamheter inom området missbruk/vuxenvård.

Enheten för ensamkommande barn och ungdomar

Enheten för ensamkommande barn och ungdomar är en stadsövergripande verksamhet som tillhandahåller boenden för både asyl-sökande och ensamkommande barn och ungdomar som har fått uppehållstillstånd (UT). Vid enheten finns förutom asylboenden och UT-boende även Giovannis akut- och korttidsboende.

Giovannis akut- och korttidsboende (10 platser)

Giovannis är ett HVB-hem (hem för vård och boende) som erbjuder akut- och korttidsboende för barn och unga mellan 13 - 20 år. De ungdomar som placeras har en social problematik och är i behov av stöd och skydd. Placeringstiden varierar från en natt till några dagar. Från och med hösten 2015 har Giovannis målgrupp till stor del bestått av ensamkommande barn. I takt med att efterfrågan på akutplatser för denna målgrupp har minskat har också antalet placeringar på Giovannis reducerats. Under 2018 fram till och med september månad har den genomsnittliga beläggningen uppgått till 57 %.

En avveckling av Giovannis föreslås utifrån den låga efterfrågan på akutplatser. Förvaltningen bedömer också att dubbelbemanning på natten skulle behöva införas utifrån målgruppens behov men också utifrån arbetsmiljöaspekter för personalen. Detta skulle dock innebära ökade driftskostnader. Sammantaget innebär detta att det inte finns ekonomiska förutsättningar att driva verksamheten vidare. För att klara svängningar i efterfrågan är det mer fördelaktigt att möjliggöra akutplaceringar vid flera enheter, såväl i egen regi som upphandlade.

Kvarvarande platskapacitet - Barn och ungdomar

Ungdomar som behöver placeras akut kommer även framöver att beredas plats. Förvaltningen planerar att inrätta fem platser för akutboende för ungdomar 13-17 år, vid Rågsveds HVB-boende. Rågsved är ett boende för ensamkommande barn och ungdomar där dubbelbemanning på natten finns.

Inom ramen för Boende- och behandlingsenheten finns sedan tidigare möjlighet att bereda platser för akutboende för ungdomar 18-20 år. Vid vilka verksamheter placeringar sker är beroende av ungdomens individuella behov. Exempelvis har akutboendena Årsta och Grimman erfarenhet och kompetens att möta personer i aktivt missbruk. Stödboendet Lönne och Krukis, som erbjuder en drogfri miljö, har sedan tidigare en stor erfarenhet av åldersgruppen.

Socialförvaltningen har också, för stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösas räkning, slutit ramavtal med ett stort antal privata utförare som bedriver olika typer av verksamheter inom området insatser för barn, unga och deras familjer, t.ex. boenden, jourhem och kontrakterade familjehem. Ett antal av dessa kan också ta emot akuta placeringar.

Lokaler

Hysesavtalet för lokalerna där Årsta akutboende finns, upphör 2019-06-30 och kommer inte att förlängas under optionstiden. En avveckling av Ankaret innebär att lokalerna i Aspudden blir tillgängliga för Årsta akutboende. Lokalerna är både till storlek och till utformning väl lämpade för att inrymma akutboendet. Endast en mindre ombyggnad och renovering av ytskikt behöver genomföras innan inflyttning kan ske.

Giovannis lokal är belägen på Södermalm. Hysesavtalet har en uppsägningstid om nio månader och måste sägas upp senast 2018-12-31 för att inte förlängas ytterligare tre år.

Personal

Den föreslagna avvecklingen av Ankaret omfattar totalt 11 tillsvidareanställningar; 8 behandlingsassistenter (5 dag/kväll och 3 natt), 1 kock, 1 gruppleddare samt 1 bitr. enhetschef.

Den föreslagna omställningen av Krukis omfattar en minskning med totalt 3,5 tillsvidareanställningar; 2,5 behandlingsassistenter (1,5 dag/kväll och 1 natt) samt 1 administrativ assistent.

Den föreslagna avvecklingen av Giovannis omfattar totalt 8 tillsvidareanställningar; 7 behandlingsassistenter (5 dag/kväll och 2 natt) samt 1 bitr. enhetschef.

Förvaltningens ambition är att berörda medarbetare ska kunna beredas arbete inom förvaltningen.

Genomförande

- Omställning av Krukis från behandlingshem till stödboende, planeras vara slutförd senast 2018-12-31.
- Ankarets avveckling planeras vara slutförd senast 2019-01-31.
- Flytten av Årsta akutboende till lokalen i Aspudden planeras att vara slutförd senast 2019-04-30.
- Avvecklingen av Giovannis planeras vara slutförd senast 2019-04-30.

En detaljerad plan för genomförandet kommer att tas fram snarast efter att nödvändiga beslut har fattats.

Jämställdhetsanalys

Både Krukis motivation och behandling samt Årsta akutboende vänder sig till både kvinnor och män. Detta kvarstår och kommer inte att påverkas av den förändrade inriktningen respektive bytet av lokal.

Avvecklingarna av Ankaret och Giovannis bedöms inte innebära några skillnader i konsekvenser för placerade personer, oavsett könstillhörighet. Detta eftersom kvarvarande placeringsmöjligheter omfattar platser för både män och kvinnor samt pojkar och flickor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen följer kontinuerligt hur beläggning och efterfrågan utvecklas när det gäller förvaltningens utbud av platser för olika målgrupper. Efterfrågan på platser har kontinuerligt minskat under det senaste året och minskningen bedöms kvarstå alternativt fortsätta att minska. Detta medför att nuvarande platsantal är överdimensionerat och genererar en budget i obalans. En anpassning av förvaltningens utbud till stadens efterfrågan är därför nödvändig.

Förvaltningen föreslår nämnden att besluta om en avveckling av Ankarets 29 platser, en omställning av Krukis inriktning, en flytt av Årsta akutboende till Ankarets lokaler, en avveckling av Giovannis akut- och korttidsboende 10 platser samt får i uppdrag att inrätta akut- och korttidsplatser för ungdomar 13-17 år vid Rågsveds HVB-boende och bereda akutplatser för unga vuxna 18-20 år vid ett antal av Boende- och behandlingsenhetens verksamheter.

Med de platser som förvaltningen fortsätter att bedriva i egen regi tillsammans med upphandlade privata utförare bedömer förvaltningen att stadsdelsförvaltningarnas och enheten för hemlösas efterfrågan av platser ska kunna tillgodoses, för både vuxna samt barn och ungdomar.